

POKLIDNÝ RÁJ TURISTŮ

pod Horou Matky Boží

Je to moc dobrý sluha, často ale také nepříjemný – zavádějící – pán. Mobilní telefon, stejně jako aparát na původních pevných linkách. „Žena právě potratila, co s tím máme dělat,“ ozve se třeba v policejním operačním centru. „Je tady všude cítit plyn, náš dědek zapravil bombu na propan butan kajsí do šopy, nevíme si s tím rady.“ „Kráva se měla telit snad za tejden, jenomže se cosik děje, už to možná začíná, pomozte nám...“

Na sklonku léta jsme si v rekonstruované bývalé továrně v Kralovicích, od listopadu 2002 sídle Obvodního oddělení Policie České republiky v Králíkách, povídali o nejrůznějších telefonátech, jež docházejí na tísňová trojčíslí, s vedoucím policejního obvodu mjr. Josefem Illichmanem.

Mnohdy se jedná o zneužívání „nouzových linek“. Na konci letošního jara, tedy před pár měsíci, měly ovšem souvislosti s telefonickým oznámením pro králické policisty vážný tón:

Uprostřed noci zavolal muž, který se slušně představil, a celkem v klidu konstatoval, že ho již omrzelo tenhle divný svět, a že jde se vším skoncovat na Kralický Sněžník, z Prostřední Lípky. Muži v pokročilé noční službě zburcovali telefonicky vedoucího. Ten věděl, že se na Sněžník chodí z Horní Lípky, a poslal tudíž služební vozidlo do terénu jiným – a jak se mělo ukázat správným – směrem.

Vedoucí králického Obvodního oddělení P ČR mjr. Josef Illichman

Hlídka přesvědčená, že jede pomáhat nešťastníkovi, který bude sedět v lese na pařížku a plakat nad svým osudem, potom našla kousek nad svatým křížkem u výletní stezky na stromě muže oběšeného. Pro policisty to byl šok, nebylo komu a co rozmlouvat, nebylo, čemu zabránovat...

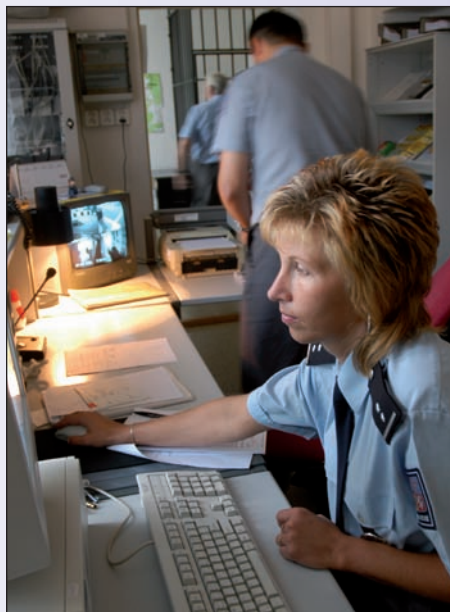

Králíky, město i policejní obvod (patří sem i větší obce Mladkov, Lichkov, Červená Voda, Dolní Morava) jsou výspou – a zároveň svým způsobem samostatným malým okresem – okresu Ústí nad Orlicí. Vedle 17 policistů z obvodu tady na zhruba stovce kilometrů čtverečních a celkově pro desítku tisíc obyvatel operuje, v nejtěsnější vzájemné spolupráci, i čtveřice detašovaných kriminalistů z SKPV a půltucet dopravních policistů z okresního ředitelství.

Kriminalitu mají v horské kulise ochránci zákona a pořádku obdobnou jako kdekoli jinde v republice. Méně je pravděpodobné vloupání do aut, protože to většinou provádějí cestáři. A vzhledem k tomu, že rajon

Každodenní porada malého útvaru

Policejní recepci pravidelně „střeží“ prap. Dana Bártová

je méně průjezdný, a že pachatelům při návratu do vnitrozemí nezbyvá než využít stejnou komunikaci, nenajdší jich sem za trestnou činností zase tolik.

Domácí firmy, třicet až čtyřicet vcelku pravidelných „klientů“ používá poznatelné „rukopisy práce“, takže objasněnost dosahuje krásné hodnoty kolem 66 % (ročně u 200 až 250 trestných a v podstatě stejně tolik u přestupkových činů). Třikrát v týdnu, ne-li častěji, policisté řeší drobné šarvátky, až rvačky, v domácnostech, mezi sousedy, dvakrát třikrát do měsíce přichází oznámení o neplacení výživného.

Na jiskření mezi lidmi, na jejich darebnosti se trochu podepisuje skladba obyvatelstva. Půlstoletí tu zapouštějí kořeny čeští náhradníci za odsunutě Němce, bulharští a rumunští dosídlenci a další národnostní menšiny a společnosti. Ne všichni se vzájemně vždy, i po desetiletích společného života, shodnou. I nezaměstnanost kolem 11 % hraje v tom turisticky kouzelném, půvabném kraji svou úlohu při páchání nepravostí.

Téměř všude v okolních dědinách, i osa-

měle v kopcích, jsou rekreační chalupy, což je veliké pokušení pro některé spoluobčany. Třeba takový – řekněme mu pomocně – pan Tureček, jen vyjde z trestu, vzápětí se nabourá do nějaké chaty, nasytí se ze železných zásob, přehlédne, kde je co zajímavého, vhodného, šikovného – a pár dní nato skončí opět v klepetech. Naposledy nedorazil z kriminálu, byl tam popáté pošesté, ani na chvíli domů, stávil se hned při návratu z nuceného pobytu u kohosi ve víkendovém domě – když majitelé zrovna nebyli doma – a všímavost druhých ho okamžitě vydala do rukou spravedlnosti.

Velkým nešvarem poslední doby jsou krádeže kovů. Loupežníci kmitají z místa na místo, od stavby k opouštěným podnikům, do soukromí lidí, a berou cokoli, co kovově zvoní, měděné okapy, kabeláže, součásti strojů i celé mašiny. A okamžitě to převezou do vzdálenější sběrný, v Šumperku, Ústí, Střechu, v Zábřehu, a tam to hned transportují do hutí, nebo na to neodkladně překlápí jinou rychlou dodávku rádobý starého, nepoužitelného již materiálu. Zápisy o zdrojích jsou z neexistujících nebo odcizených osobních dokumentů...

V zimě je místní policejní služba ještě romantičtější, jemně vyjádřeno, než po zbytek roku (sníh mnohdy vydrží do května června a v září října už se objevuje nová nadílka). Na Dolní Moravě a v Petrovickách, kde jsou lyžařské vleky, nezbyvá policistům než skoro pravidelně asistovat u – někdy i nejtragičtějších – sportovních úrazů, běžně kolem ztracených, uloupnutých lyží a stále módních prken.

Naštěstí sestavu policistů tvoří ve srovnání s jinými obvody starší četníci – většinou místní, se zvláštnostmi jejich hracího pole velice dobře obeznámené individuality. V takové konstelaci hvězd se dobře ladí spolupráce s představiteli městského i jednotlivých obecních úřadů, nebo i s králíckými nepetržitě službu držícími hasiči.

Ale i tady, v poklidném ráji turistů letních – a nejspíš ještě mnohem více zimních – mají vážné, přímo baladické případy.

Zaslechli jsme třeba několik vět o kauze, která by mohla zručnému spisovateli posloužit jako námět pro román obdobný tomu, který v minulém století za Velkou

Restaurace U Lípy nabízí dobrou kuchyni – a chodí sem, vedle turistů, i zajímaví místní lidé...

louží pod názvem Americká tragédie sepsal klasik Theodore Dreiser.

Sami posuďte sílu králické tragédie současnosti, přesněji nějakých sedm let starého okamžiku, pod který by se klidně mohlo podepsat antické drama nebo i superautor Shakespeare.

V horské obci zdejšího regionu se rozhořel milenecký vztah mezi vdanou ženou, matkou dvou malých dětí, a přítelem, který se zřejmě na nic neohlížel. Na naše případné výčitky, proč pomáhal při rozbíjení rodinného života, by možná mohl tvrdit, že to teprve mezi nimi byla ta pravá, neoprávdovější láska, silnější než její předchozí manželská, rodičovská podoba. Že měla právo na veškeré naplnění.

Jisté je, že intenzita mileneckých vazeb dovedla planoucí dvojici až k úkladné vraždě, popravě manžela, otce nezaopatřených dětí, malorážkou.

Jak složitá byla práce policejních specialistů, to se v místních tamtamech příliš nerozebírá. V lese ve křoví odklizená oběť se zkrátka vbrzku našla, pachatele detektivové do dvou dnů rovněž odhalili, čin jim dokázali.

Nešťastná žena – mezitím, co byl nový partner ve vyšetřovací vazbě – neunesla smrtelný hřích, odebrala se kus cesty za ves, vyšplhala na věž zemědělského síla – a její odhodlání definitivně, dobrovolně ukončit vlastní hrozné utrpení už nic nezastravilo...

Spolupachatel, spoluvrah se pak při soudním řízení víceméně zbavil osobního zavinění, veškerou zodpovědnost za hrůzný čin hodil na milenkou – vyvázl skoro s netrestem. Volně chodí mezi námi. O sirotky se starají příbuzní. Jistý odlesk viny dosud leží pouze na rodinném kruhu sebevraždce.

Podle pověsti žil kdysi kolem Králík pod Sněžníkem rod Harmundův, který si zvolil za krále velkého a silného muže Panilia. Ten měl jedinou dceru, jejíž královská matka zemřela krátce po porodu. Později se stalo, že tesknící princezna spolu s věrnou chůvou opustila hrad, který stál na Hoře Matky Boží, a bloudila divočinou pod úpatím kopce.

„Jak greulich je toto místo,“ měla vzkřiknout mladá aristokratka, nořící se stále hlouběji do pralesa, křoví a bažin. „Ale zůstanu tady!“ Na její přání se zde usadili dřevaři a uhlíři, milře a doly zbudovali a osadu jako Králíky (Grulich) pojmenovali...

Nejstarší věrohodný údaj o tomto místě pochází z r. 1367. Zápis v zemských deskách praví, že sám Otec Vlasti Karel IV. daroval hrad Žampach a k němu příslušející Hory Králické (Montana in Greylichs) Čeňkovi z Potštejna. Vlastní město vzniklo až v 16. století (první zmínka je z r. 1568. Zdeněk z Valdštejna (prastrýc známého vojévůdce z třicetileté války Albrechta Valdštejnského) zakoupil město roku 1577 a vedl je k rozkvětu.

Poblíž léčivých pramenů nad městem dal králícký rodák biskup Tobiaš Jan Becker v letech 1696–1710 postavit monumentální poutní komplex. Sem přicházelo mnoho

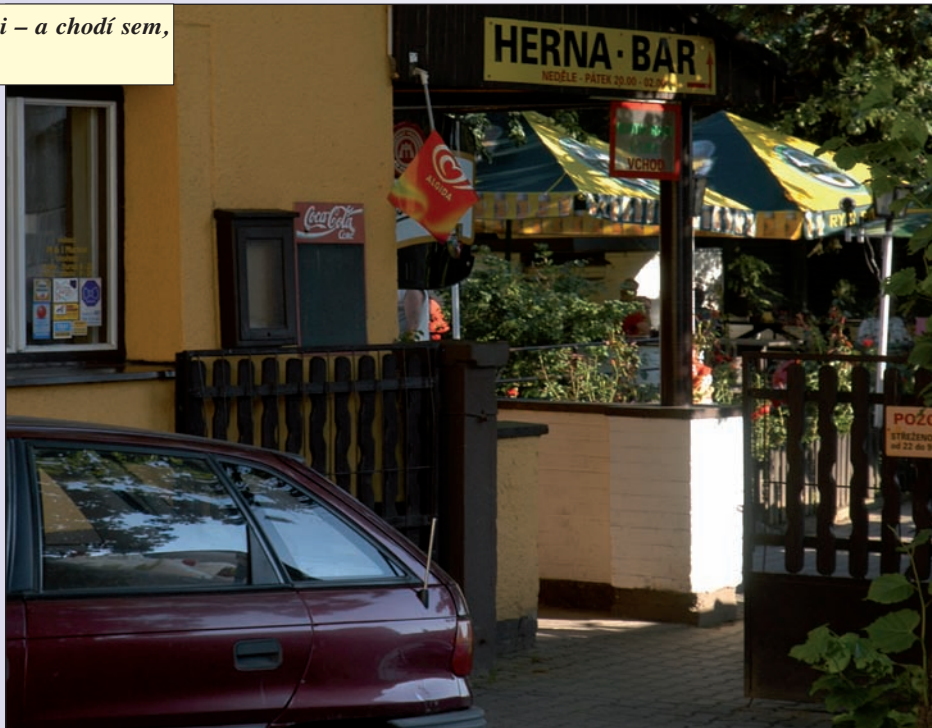
poutníků a chudé místní obyvatelstvo hledalo při vyhlášených poutích obživu. Rozšířila se výroba upomínkových předmětů, rozvíjelo se lidové řezbářství (betlémy se prodávaly dokonce až v Americe), varhanářství (jedny z nejvýznamnějších varhan najdeme např. v pražské Loreti), tkalcovství (králické plátno mělo odbyt po celé zemi, přes Brno mířilo i do Vídně)...

K malebnému až pohádkovému kraji se váže řada legend a pohádek (od kladského pomezí a dvou Orlic). Třeba ta o tancovačce v Dolní Hedeči. Na křižovatce tam stával hostinec Faulhammerův a pak Winklerův. A jednou při tanečním večírku vyhořel. Při hašení přišel o život sakristián králíckého kláštera. Také mnozí návštěvníci zahynuli v plamenech. Po obnově hostince vídali kolemjdoucí po nocích okna jasně osvětlená a na nich stíny tančících párů. Nikdo se neodvažoval vstoupit, až jednou odvážný muž srdnatě do tanečního sálu vkročil. Tehdy světla rázem pohasla, tanečníci zmizeli, strašidelní duchové přestali se zjevovat.

Dnešní nechvalně proslulé dozvuky diskoték králíckých s tím nepochybně nemají nic společného...

Vítám vás všechny do práce, dnes by před námi nemělo být nic mimořádného, zato o víkend nás čeká triatlon a pouť na Hedeči, tam to budeme, doufám, jako obvykle jenom projíždět, oznamuje ze své židle major Ilichman.

V areálu „odstaveného“ mramorového lomu se neustále ztrácejí součásti technologií – např. husté kabeláže z barevných kovů (trestnou činnost zrovna dokumentuje prap. Jan Hoško)

Druhý den naší návštěvy u policistů v Králíkách byl pátek a my jsme se přesně na sedmou ranní hodinu zúčastnili pravidelné porady obvodního oddělení – i se zástupci týmů z přidružených pracovišť.

Měl by přijít majitel z lomu, který označoval čerstvé krádeže kovů, kdo máte nějaké poznatky z dřívějška, o neznámých pachatelích, počítejte s tím, pokračuje vedoucí základního útvaru P ČR.

Služba z předešlého dne pak shrne dění v průběhu pracovního výkonu. Odehrály se dvě nehody, řidička s alkoholem nedala přednost zásobovacímu vozu, motocyklista se střetl s osobním autem, zavinil srážku, naštěstí se moc nestalo, a je to vyřešené.

...horská restaurace Marcelka v Dolní Moravě slouží zejména rekreačním sportovcům, jejich výbava bývá občas v létě, jako v zimě – pokušením pro nenechavce

Co kdo máte za podněty? Abych nezapomněl, celý den tu nebude Jirka z kriminálky. Slovo má Kozák. Do lomu chodil v poslední době zřejmě kdekdo, musíme si to srovnat a soustředít se nejdřív hlavně na mosaz. Udělal jsem si kontrolu

Na úplný závěr, s dovolením, malý návrat k úvodním poznámkám na adresu mobilů – našich (většinově) výborných, třeskatých současných pomocníků:

Za hluboké tmavé noci loňského podzimu se na policejní obvod v Králíkách dostalo nouzové volání přes číslo 112. Někdo mě přepadl a pořád mě bije, nařikal bezdrátově jakýsi muž. – Kde jste, pane, a jak se vše přihodilo? – Já nevím, přepadli mě, srazili na zem, chtějí mě oloupit, tloučou mě do hlavy, furt nemůžu vstát, opakoval své zoufalství o pomoc volající člověk. – Popište aspoň, odkud a kam jste šel. – Přece domů jsem se vracel, pak jsem dostal ránu, víc nevím... A dotyčnému vypadl telefon z ruky. Ještě chvíli bylo slyšet jeho působivý, důvěryhodný nářek, pak se spojení přerušilo.

Za pomoci mobilního operátora a jeho satelitních dosahů policisté lokalizovali přístroj, z něhož napadený chlapík volal,

Pohled z okresního ředitelství

Obvodní oddělení Králíky je nejvýznamnějším oddělením Okresního ředitelství PČR v Ústí nad Orlicí. Z tohoto důvodu je potřeba, aby na vysunutém pracovišti byly služby, které na jiných obvodních odděleních nejsou zapotřebí, jako kriminální služba, dopravní inspektorát, nehodovka... Znamená to tedy, že řadu věcí, které by jinak zpracovávala výjezdová skupina ORP, zpracovává samo Obvodní oddělení v Králíkách.

Jedná se o kolektiv s velmi dobrou místní a osobní znalostí a převážně delší dobou služby na uvedeném teritoriu, a proto i dosahované výsledky po všech liniích služby jsou velmi dobré až hodně nadprůměrné. Je to do určité míry dáno i menším nápadem trestné činnosti, což naopak umožňuje vykonávat precizněji preventivní činnost a řadě trestných činů tak předcházet. Celý kolektiv vedený mjr. Josefem Illichmanem a kpt. Romanem Němcem je po delší dobu hodnocen jako nejlepší v okrese.

Plk. Mgr. Jaroslav JIREŠ,
ředitel ORP PČR Ústí nad Orlicí

V noci, po jedné hodině, přišel signál od konzumu, vyjeli tam, vše zkontrolovali, byl tam pořádek, planý poplach.

Jiný kolega referuje ze svodky o události na okrese a o nejbližších sousedech. Lanškroun – ztracené barevné kovy, vloupání do škodovky, zmizelo autorádio a nějaké nářadí asi za deset tisíc korun, další krádež paliva rovněž za desetitisícovku. V Žamberku – vloupání do rekreační chalupy, přes rozbitou skleněnou výplň. Letohrad – ztratilo se kolo Author zhruba za osm tisíc, pachatel neznámý. V Chocni – neznámá krádež na nádraží, klasika, chlapík ochotně a s milým úsměvem pomáhal starší paní do vlaku, přitom ji obral o peněženku s hotovostí šest tisíc korun, dále dvě dopravní nehody s alkoholem...

spisů a dnes uvidíme, s čím přijde, co nám řekne chlap z lomu, povídá rozvážně vyzvaný policista.

Potřebujeme vzít přímo z lomu vzorky kabelů a porovnat je s pilkou, kterou se podařilo zajistit ze starých věcí, řekne další strážce zákona.

Aby kluci věděli, ozve se zase z jiné strany policejního sezení, L. s mladým D. (samozřejmě padla celá – místním dobře známá – jména), jak jsme je chytili, uvádějí, že to našli jinde, myslím si ale, že to aktuální zboží odvěsili nejspíš oni, měli na to klíče. Jak jim to, ovšem dokázat – snad přes transportér, který se tu různě pohyboval, by se s tím dalo něco udělat...

Sotva dvacet minut, ale zpod pokličky místní kuchyně policistů vyplývají obrázky všedního života na obvodě. Kontrola bazaru, ubytoven, malá krádež čokolády, větší zničení flašky s alkoholem, černá skládka dvou kubíků staré lepenky v lese, vloupání do stodvácítky, která nejspíš sama popojízďela od krádeže, vandalské vytrískání oken v objektu na Orlici, asi děcka na prázdninách...

Požadavky na auto? Jak jsme na tom s poštou, Dano? Máte ještě někdo něco, uzavírá šéf vlastně řečnickou otázkou bleskovou pracovní sešlost policejní party.

Vzápětí ho očekává radiokonference s okresním vedením a s ostatními vedoucími obvodů. Do toho už se nechceme motat...

Poutní srdce králického kláštera - svaté schody, po nichž se chodí pouze po kolenou (přímo hmatatelná kopie italské renesance? – přijď te posoudit)

s přesností plus minus deset metrů v krajině poměrně mimo lidskou civilizaci. Policejní hlídka se do určeného místa, málem s kvílející sirénou, s blikajícím světlem na kapotě přirýtila v nejkratším možném čase, přesto dobře hodinu a půl po zazvonění krizové linky – a bylo po dramatu, po záhadě.

Uniformovaní, nonstop sloužící muži zákona nalezli ochmelku pod elektrickým ohradníkem, aktivovaným. Stočený do klubíčka ležel tam po celou dlouhou dobu na hranici moderní technologie chráněné pastvy pro dobytek. Co chvíli se točil ze strany na stranu, na břicho, na záda a pokoušel se vstát. Po dotyku s drátem, nikoliv spadlým z nebe na zem, ho elektrické šoky neustále vracely zpět na prochladlý pažit. – Pořád mě někdo bije! musel opakovat...

Stalo se. Stává se!

A policie zasahuje.

S věcnou povinností vyloučit krajní variantu, že jsme někdo v opravdové tísní, že jsme v ohrožení zdraví nebo i života.

Jaroslav KOPIC
Foto Jiří NOVÁK